

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce – Věc C-81/24 [Jenec]ⁱ**Řízení o předběžné otázce****Datum doručení:**

31. ledna 2024

Předkládající soud:

Okrajno sodišče v Mariboru (Slovinsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

25. ledna 2024

Žalobce:

LH

Žalovaná:

NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR d.d.

[omissis]

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná k Soudnímu dvoru EU**Průběh řízení**

- 1 Žalobce podal k okresnímu soudu v Lublani (Okrajno sodišče v Ljubljani, Slovinsko) žalobu, kterou se domáhal uložení povinnosti žalované umožnit mu přístup k platebnímu účtu se základními prvky, poskytovat základní bankovní služby a zaplatit náhradu škody ve výši 10 000 eur, která mu vznikla v důsledku porušení její povinnosti uzavřít smlouvu.
- 2 Okresní soud v Lublani (Okrajno sodišče v Ljubljani), na základě námítky vznesené žalovanou v jejím vyjádření k žalobě, prohlásil usnesením ze dne 20. dubna 2021 svou místní nepřislušnost a rozhodl, že ve věci je příslušný okresní soud v Mariboru (Okrajno sodišče v Mariboru, Slovinsko) (dále jen „předkládající soud“). Ve svém předběžném návrhu ze dne 4. dubna 2022 změnil žalobce bod 1 žaloby takto: „Žalovaná je povinna otevřít žalobci ve lhůtě 10 dnů

ⁱ Název projednávané věci je fiktivní. Neodpovídá skutečnému jménu žádného z účastníků řízení.

od doručení rozsudku platební účet se základními prvky, konkrétně v rozsahu stanoveném v čl. 181 odst. 2 zákona o platebních službách, službách vydávání elektronických peněz a platebních systémech (Zakon o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih) (Uradni list RS, č. 7/18, 9/18, opravené znění, a č. 102/20)⁴. Ve výše uvedeném návrhu žalobce žádá předkládající soud, aby přerušil toto řízení a předložil Soudnímu dvoru EU (dále jen „SDEU“) předběžnou otázku.

Skutkový stav

- 3 Z tvrzení účastníků řízení vyplývá, že skutkový stav, ve vztahu k bodu 1 žaloby žalobce¹, není mezi účastníky řízení sporný a že spor mezi nimi se týká pouze argumentace ohledně oprávněnosti či neoprávněnosti jednání žalované. Slovinská procesní civilní právní úprava je totiž založena na zásadě nespornosti, podle níž není nutné předkládat důkazy o uznaných, nesporných nebo bezdůvodně zpochybněných skutečnostech a tyto skutečnosti je třeba považovat za pravdivé²³. Předkládající soud tedy zjistil právně relevantní skutkový stav, a proto již v této fázi řízení předkládá SDEU předběžnou otázku (přestože v projednávané věci ještě neproběhlo hlavní jednání a nezačalo dokazování)⁴.
- 4 S ohledem na výše uvedené má předkládající soud za to, že právně relevantní skutkový stav je následující. Žalobce se jménem své manželky, která měla u žalované otevřený transakční účet, pokusil dne 22. října 2017 převodem zaplatit na čerpací stanici Petrol v Lublani částku 93 eur. Když pokladní zadal osobní údaje žalobce do systému, žalovaná platbu zablokovala. V dopise, který žalovaná zaslala manželce žalobce, jakožto svému komitentovi, žalovaná vysvětlila, že vzhledem k politickým událostem a zvýšenému nebezpečí souvisejícímu s obecnou bezpečností a zvýšenou možností zneužití bankovních produktů

¹ Na opodstatněnosti tohoto žalobního bodu závisí opodstatněnost druhého žalobního bodu.

² Není nutné prokazovat skutečnosti, které účastník před soudem v průběhu řízení uznal (čl. 214 odst. 1 občanského soudního řádu (Zakon o pravdnem postopku) (ZPP), Uradni list RS, č. 3/07 – oficiálně upřesněné znění, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – náleží Ústavního soudu, 57/09 – náleží Ústavního soudu, 12/10 – náleží Ústavního soudu, 50/10 – náleží Ústavního soudu, 107/10 – náleží Ústavního soudu, 75/12 – náleží Ústavního soudu, 40/13 – náleží Ústavního soudu, 92/13 – náleží Ústavního soudu, 10/14 – náleží Ústavního soudu, 48/15 – náleží Ústavního soudu, 6/17 – náleží Ústavního soudu, 10/17, 16/19 – ZNP-1, 70/19 – náleží Ústavního soudu, 1/22 – náleží Ústavního soudu, a 3/22 – ZDeb.

³ Skutečnosti, které účastník řízení nezpochybňuje nebo které zpochybňuje bez uvedení důvodů, se považují za uznané (čl. 214 odst. 2 ZPP).

⁴ Vnitrostátní soud má volnost při rozhodování o tom, kdy položí předběžnou otázku. S ohledem na (jistě nezávazné) obecné pokyny směřující k racionálnějšímu výkonu diskrečního práva by měl vnitrostátní soud předložit předběžnou otázku v té fázi řízení, kdy je již skutkový stav z větší části zjištěn (viz Boulouis, Darmon, Huglo, *Contentieux communautaire*, s. 24). Někdy je však vhodné zahájit řízení již dříve, aby bylo možné zjistit, které skutkové prvky mohou být důležité a relevantní pro řešení konkrétního případu (Hartley, *The Foundations of European Community Law*, s. 294).

k financování terorismu nebo jiné trestné činnosti přijala některá přísnější opatření k plnění svých povinností vyplývajících z právních předpisů o předcházení financování terorismu a praní peněz. Tato opatření zahrnují také dodržování omezení OFAC (Office of Foreign Assets Control), což je okolnost, která vyplývá z interních dokumentů žalované. Jedná se především o nařízení žalované o předcházení praní peněz a financování terorismu (nařízení o boji proti praní peněz). Toto nařízení stanoví, že před navázáním obchodního vztahu jsou všichni klienti prověřeni, zda nejsou uvedeni na seznamech omezujících opatření (EU, OFAC, OSN, interní seznam), přičemž je třeba mít na paměti, že uvedení na těchto seznamech znamená zákaz navázat s takovým klientem vztah. V podstatě obdobné požadavky na posuzování zařazení potenciálních klientů na seznam OFAC kladou i další interní akty žalované, konkrétně Pokyn pro navazování obchodních vztahů s fyzickými osobami, Směrnice pro přijímání klientů, Metodika omezujících opatření žalované a Etický kodex žalované. Po zahájení předmětného občanskoprávního řízení a po obdržení vyjádření k žalobě, dne 23. března 2022, se žalobce osobně dostavil do obchodního sídla žalované, jelikož chtěl otevřít platební účet se základními prvky. Zaměstnankyně banky žalobce přijala a poté nahlédla do platného dokladu totožnosti předloženého žalobcem. Zaměstnankyně banky mu vysvětlila, že „*system s ohledem na jméno žalobce neumožňuje otevření transakčního účtu*“, a že tedy není možné takový účet u žalované otevřít. Žalobce po deseti dnech od podání žádosti o otevření platebního účtu se základními prvky u žalované neobdržel od žalované žádnou písemnou odpověď, přestože o zaslání takové odpovědi požádal. Dne 23. února 2015 Speciální státní zastupitelství Republiky Slovinsko (Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije) uzavřelo a odložilo věc vedenou proti žalobci a týkající se stejných trestných činů, pro které bylo vydáno mezinárodní oznámení. Žalobce nebyl nikdy nikde na světě odsouzen za trestný čin, pro který je uveden na seznamu OFAC, ani proti němu nikdy nebyla přijata jakákoli omezující opatření ze strany OSN, EU nebo Republiky Slovinsko.

K protichůdným právním tvrzením účastníků řízení

- 5 Mezi účastníky řízení je sporné, zda lze ustanovení čl. 16 odst. 4 směrnice 2014/92/EU vykládat v tom smyslu, že členským státům svěřuje pravomoc umožnit bankám prostřednictvím vnitrostátních právních předpisů zamítnout žádost spotřebitele o otevření platebního účtu se základními prvky z důvodu, že dotyčná osoba je uvedena na seznamu OFAC, přestože nebyla nikdy a nikde odsouzena za trestný čin, kvůli němuž je na tomto seznamu uvedena, a že OSN, EU ani členské státy Evropské unie vůči ní nikdy nepřijaly žádná omezující opatření. Předmětem sporu je tedy otázka, zda lze takový případ podřadit pod porušení ustanovení směrnice (EU) 2015/849 o předcházení praní peněz a financování terorismu. Podle žalobce je takový výklad v rozporu s článkem 48 Listiny základních práv Evropské unie.

Vnitrostátní právo

- 6 Zákon o platebních službách, službách vydávání elektronických peněz a platebních systémech (Zakon o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih, dále jen „ZPlaSSIED“⁵)⁶ upravuje mimo jiné práva a povinnosti uživatelů a poskytovatelů platebních služeb v souvislosti s poskytováním platebních služeb a stanoví pravidla a podmínky přístupu k platebním účtům se základními prvky (čl. 1 odst. 3 a 9).

Článek 180 odst. 1 ZPlaSSIED zakazuje neodůvodněné rozlišování mezi spotřebiteli pokud jde o otevření platebních účtů se základními prvky a přístup k nim:

(1) *„Spotřebitel, který oprávněně pobývá v Evropské unii, který žádá o otevření platebního účtu se základními prvky v Evropské unii nebo o přístup k takovému účtu, nesmí být bankou diskriminován, zejména z důvodu státní příslušnosti, bydliště, pohlaví, rasy, barvy pleti, etnického nebo sociálního původu, genetických vlastností, jazyka, náboženského vyznání nebo přesvědčení, politického nebo jiného smýšlení, příslušnosti k národnostní komunitě, příslušnosti k národnostní menšině v jiném státě, majetkových poměrů, příbuzenských vztahů, zdravotního postižení, stáří nebo sexuální orientace. Podmínky pro otevření platebního účtu se základními prvky a přístup k němu nesmí být v žádném případě neodůvodněně diskriminační“.*

Článek 181 ZPlaSSIED stanoví podmínky týkající se práva spotřebitele na platební účet se základními prvky (což zároveň odpovídá povinnosti banky uzavřít smlouvu), jakož i příslušné výjimky z tohoto práva:

(1) *„Všechny banky provozující platební účty pro spotřebitele jsou povinny nabídnout spotřebitelům platební účet se základními prvky“.*

(3) *„Spotřebitel, který oprávněně pobývá v Evropské unii, včetně spotřebitele bez trvalého bydliště a žadatele o azyl, jakož i spotřebitele, kterému nebylo uděleno povolení k pobytu, avšak kterého nelze z právních či věcných důvodů vyhostit, má právo si u banky otevřít a používat platební účet se základními prvky. Toto právo existuje bez ohledu na obvyklé bydliště spotřebitele“.*

(4) *„Banka vytvoří postup pro otevření platebního účtu se základními prvky tak, aby výkon tohoto práva nebyl pro spotřebitele nadměrně obtížný nebo zatěžující. Banka zřídí platební účet se základními prvky bez zbytečného odkladu nebo“.*

⁵ Uradni list RS, č. 7/18, 9/18, opravené znění, a č. 102/20.

⁶ Jedná se o vnitrostátní právní předpis, kterým se do slovinského právního řádu provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/92/EU ze dne 23. července 2014 o porovnatelnosti poplatků souvisejících s platebními účty, změně platebního účtu a přístupu k platebním účtům se základními prvky (Úř. věst. 2017, L 257, 8. 214; dále jen „směrnice 2014/92/EU“).

nejpozději do deseti pracovních dnů od obdržení úplné žádosti spotřebitele o otevření takového platebního účtu“.

(5) „Lhůta stanovená v předchozím odstavci se použije i v případě zamítnutí žádosti spotřebitele o otevření platebního účtu se základními prvky“.

(6) „**Banka zamítne žádost spotřebitele o otevření platebního účtu se základními prvky vždy, když by otevření takového účtu vedlo k porušení ustanovení zákona upravujícího předcházení praní peněz a financování terorismu. V takovém případě banka přijme opatření v souladu s právními předpisy upravujícími oblast boje proti praní peněz a financování terorismu**“.

(8) „V případech uvedených v odstavcích 6 a 7 tohoto článku banka po přijetí rozhodnutí o zamítnutí žádosti o otevření platebního účtu se základními prvky neprodleně, písemně a bezplatně informuje spotřebitele o zamítnutí jeho žádosti a o konkrétních důvodech zamítnutí, s výjimkou případů, kdy to zakazují jiné předpisy“.

(9) „V případě zamítnutí žádosti o otevření platebního účtu se základními prvky informuje banka spotřebitele o opravných prostředcích, které má k dispozici proti zamítnutí své žádosti, o právu informovat o tomto zamítnutí Slovinskou národní banku (Banko Slovenije), jakož i o právu aktivovat mechanismus mimosoudního řešení sporů stanovený v článku 286 tohoto zákona. V tomto sdělení banka uvádí také příslušné kontaktní údaje“.

7 Zákon o předcházení praní peněz a financování terorismu (Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, dále jen „ZPPDFT-2“⁷)⁸ definuje opatření, příslušné orgány a postupy pro odhalování a předcházení praní peněz a financování terorismu a upravuje inspekční kontrolu provádění ustanovení tohoto zákona (čl. 1 odst. 1).

Článek 2 odst. 1 ZPPDFT-2 definuje pojem „praní peněz“ pro účely tohoto zákona takto:

„Praním peněz se rozumí jakékoli jednání zahrnující peněžní částky nebo majetek získané trestným činem, které zahrnuje:

⁷ Uradni list RS, č. 48/22.

⁸ Jedná se o vnitrostátní právní předpis, kterým se do slovinského právního řádu provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES (Úř. věst. 2015, L 141, s. 73), naposledy pozměněné nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/758 ze dne 31. ledna 2019, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849, pokud jde o regulační technické normy pro minimální opatření a druh dalších opatření, která musí úvěrové a finanční instituce přijmout ke zmírnění rizika praní peněz a financování terorismu v některých třetích zemích (Úř. věst. 2019, L 125, s. 4) (dále jen „směrnice 2015/849/EU“).

– *směnárenské transakce nebo jakýkoli převod peněz či jiného majetku pocházejícího z trestného činu;*

– *jednání, jehož cílem je zatajit nebo zastřít skutečnou povahu, původ, umístění, pohyb, dostupnost, vlastnictví nebo jakákoli práva týkající se peněžních částek nebo jiného majetku pocházejících z trestného činu“.*

Článek 4 odst. 1 bod 1 ZPPDFT-2 stanoví, že banky jsou povinny přijmout opatření k odhalování a předcházení praní peněz:

„Banky a jejich pobočky v členských státech, pobočky bank ze třetích zemí a banky z členských států, které zřizují pobočku v Republice Slovinsko, přijmou opatření k odhalování a předcházení praní peněz a financování terorismu stanovená tímto zákonem před nebo při přijetí, dodání, výměně, úschově, nakládání nebo jiném jednání týkajícím se peněžních částek nebo jiného majetku a při uzavírání obchodních vztahů“.

Článek 17 ZPPDFT-2 stanoví úkoly zaměřené na odhalování a předcházení praní peněz:

„(1) Za účelem odhalování a předcházení praní peněz a financování terorismu zajišťují povinné osoby při výkonu své činnosti plnění úkolů stanovených tímto zákonem a předpisy přijatými na jeho základě.

(2) Úkoly uvedené v předchozím odstavci zahrnují tyto činnosti:

- 1. vypracování posouzení rizika praní peněz a financování terorismu;*
- 2. provádění politik, kontrol a postupů pro minimalizaci a účinnou kontrolu rizik praní peněz a financování terorismu;*
- 3. provádění opatření ke zvýšení znalosti klientů (dále jen „kontrola klienta“) v souladu s podmínkami stanovenými tímto zákonem;*
- 4. sdělování předepsaných a požadovaných údajů a předkládání dokumentace Úřadu [Republiky Slovinsko pro předcházení praní peněz] na základě tohoto zákona;*
- 5. jmenování zástupce (dále jen „zástupce“) a jeho náhradníků a vytvoření nezbytných podmínek pro jejich práci;*
- 6. iniciativy k zajištění pravidelného odborného vzdělávání zaměstnanců a zavedení pravidelné interní kontroly plnění úkolů podle tohoto zákona;*
- 7. vypracování seznamu ukazatelů pro rozpoznávání klientů a transakcí, u nichž existuje důvodné podezření na praní peněz nebo financování terorismu;*

8. *zajištění ochrany a uchovávání údajů a vedení záznamů vyžadovaných tímto zákonem;*
9. *provádění skupinových politik a postupů a opatření pro odhalování a předcházení praní peněz a financování terorismu ve svých pobočkách a většinově vlastněných dceřiných společnostech v členských státech a třetích zemích;*
10. *plnění dalších úkolů a povinností na základě tohoto zákona a předpisů přijatých na jeho základě“.*

Článek 18 ZPPDFT-2 definuje riziko praní peněz a financování terorismu a posouzení rizik:

„(1) Riziko praní peněz a financování terorismu spočívá v možnosti, že klient využije finanční systém k praní peněz nebo financování terorismu, tj. přímo nebo nepřímo využije obchodní vztah, transakci, produkt, službu nebo distribuční kanál, s přihlédnutím ke geografickému rizikovému faktoru (země nebo geografická oblast), za účelem praní peněz nebo financování terorismu.

(2) Povinná osoba posuzuje riziko konkrétní skupiny nebo typu klienta, obchodního vztahu, transakce, produktu, služby nebo distribučního kanálu a zohlední geografické rizikové faktory s ohledem na možné zneužití pro účely praní peněz nebo financování terorismu.

(3) Na základě rizik zjištěných podle předchozího odstavce vypracuje povinná osoba posouzení rizik spojených se svou obchodní činností (posouzení rizik povinné osoby).

(4) Na základě rizik zjištěných podle odstavců 2 a 3 tohoto článku povinná osoba vypracuje posouzení rizik, kterým odhadne rizikovost jednotlivých klientů z hlediska praní peněz a financování terorismu (posouzení rizik klienta).

(5) Povinné osoby, které mají pobočky a většinově vlastněné dceřiné společnosti v členských státech a třetích zemích, rovněž vypracovávají skupinové posouzení rizik, přičemž zohledňují rizika, kterým jsou vystaveny jejich pobočky a většinově vlastněné dceřiné společnosti i skupina jako celek (posouzení rizik skupiny).

(6) Posouzení rizik a postup pro určení posouzení rizik podle odstavců 2, 3, 4 a 5 tohoto článku odrážejí zvláštnosti povinné osoby a její obchodní činnosti.

(7) Povinná osoba vypracuje posouzení rizik uvedené v odstavcích 2, 3, 4 a 5 tohoto článku v souladu se směrnicemi vydanými příslušným kontrolním orgánem uvedeným v čl. 152 odst. 1 tohoto zákona v souladu s jeho pravomocemi a s přihlédnutím ke zprávě obsahující závěry vnitrostátního posouzení rizik, jakož i nadnárodního posouzení rizik.

(8) Zjištění vyplývající z posouzení rizik uvedeného v odstavcích 2, 3, 4 a 5 tohoto článku povinná osoba zadokumentuje a nejméně jednou za dva roky aktualizuje. Zadokumentovaná zjištění se poskytují příslušným kontrolním orgánům uvedeným v čl. 152 odst. 1 tohoto zákona na jejich žádost.

(9) Povinná osoba v souvislosti s jakoukoli významnou změnou svých obchodních procesů, jako je zavedení nového produktu, nové obchodní praxe, včetně nových distribučních kanálů, zavedení nové technologie pro nové a stávající produkty nebo organizační změny, provede odpovídající posouzení toho, jak tyto změny ovlivňují expozici povinné osoby vůči riziku praní peněz nebo financování terorismu.

(10) Povinná osoba provede posouzení rizik podle předchozího odstavce před zavedením změny podle tohoto odstavce a v souladu s jeho výsledky přijme vhodná opatření ke snížení rizika praní peněz nebo financování terorismu“.

Článek 21 ZZPPDFT-2 stanoví opatření ke kontrole klienta:

„(1) Nestanoví-li tento zákon jinak, zahrnuje kontrola klienta následující opatření:

1. zjištění totožnosti klienta a ověření jeho totožnosti na základě spolehlivých, nezávislých a objektivních zdrojů;
2. zjištění skutečného vlastníka klienta [právnícké osoby];
3. shromažďování údajů o účelu a zamýšlené povaze obchodního vztahu nebo transakce, jakož i dalších údajů podle tohoto zákona;
4. pravidelné a pečlivé sledování obchodních činností, které klient vykonává u povinné osoby.

(5) Při určování rozsahu provádění opatření uvedených v předchozím odstavci povinná osoba zohlední přinejmenším:

- účel uzavření obchodního vztahu, jakož i jeho povahu,
- výši prostředků, hodnotu majetku nebo rozsah transakce,
- délku trvání obchodního vztahu a soulad obchodní činnosti ve vztahu k účelu, pro který byl obchodní vztah uzavřen“.

Článek 22 ZZPPDFT-2 stanoví, že povinná osoba musí provést kontrolu klienta v době uzavření obchodního vztahu s tímto klientem.

Článek 29 ZZPPDFT-2 stanoví způsob zjišťování a ověřování totožnosti klienta:

„(1) Povinná osoba u klienta, který je fyzickou osobou [...], zjišťuje a ověřuje jeho totožnost a shromažďuje údaje uvedené v čl. 150 odst. 1 bodě 2 tohoto

zákona tím, že nahlédne do dokladu totožnosti klienta za jeho přítomnosti. Pokud není možné získat všechny předepsané údaje z tohoto dokladu, převezmou se chybějící údaje z jiného platného úředního dokladu předloženého klientem nebo je poskytne přímo klient.

(3) V případě, že při zjišťování a ověřování totožnosti klienta podle tohoto článku má povinná osoba pochybnosti o pravdivosti získaných údajů nebo o spolehlivosti dokladů a jiných obchodních dokumentů, z nichž byly údaje získány, vyžádá si od klienta rovněž písemné prohlášení“.

Článek 64 ZZPPDFT-2 stanoví další opatření pro hloubkovou kontrolu klienta:

„(1) Hloubková kontrola klienta zahrnuje kromě opatření stanovených v čl. 21 odst. 1 tohoto zákona i další opatření, která se podle tohoto zákona uplatňují:

1. v případě sjednání kontokorentního účtu s bankou nebo obdobnou úvěrovou institucí usazenou ve třetí zemi;

2. v případě uzavření obchodního vztahu nebo uskutečnění transakce podle čl. 22 odst. 1 bodů 2 a 3 a článku 23 tohoto zákona s klientem, který je politicky exponovanou osobou ve smyslu článku 66 tohoto zákona;

3. jsou-li oprávněné osoby z životního pojištění nebo životního pojištění vázaného na podílové jednotky investičních fondů a skuteční vlastníci oprávněné osoby politicky exponovanými osobami ve smyslu článku 68 tohoto zákona;

4. pokud má klient nebo transakce vazby na třetí zemi s vyšším rizikem.

(2) Povinná osoba vykonává hloubkovou kontrolu klienta v případech uvedených v předchozím odstavci a v rozsahu, v němž:

1. má podle čl. 19 odst. 2 tohoto zákona za to, že klient, obchodní vztah, transakce, produkt, služba, země nebo geografická oblast představují zvýšené riziko praní peněz nebo financování terorismu, nebo

2. existuje zvýšené riziko praní peněz nebo financování terorismu ve smyslu čl. 14 odst. 2 bodu 2 tohoto zákona, jakož i pravidla stanoveného v čl. 14 odst. 4 tohoto zákona.

(3) Při ověřování klientů, obchodních vztahů, transakcí, produktů, služeb, distribučních kanálů, zemí nebo zeměpisných oblastí, u nichž se domnívá, že existuje zvýšené riziko praní peněz nebo financování terorismu, povinná osoba zohlední zvýšené rizikové faktory stanovené ministrem.

(4) Při stanovování opatření hloubkové kontroly klienta zohlední povinné osoby směrnice orgánů dohledu uvedené v čl. 152 odst. 1 tohoto zákona týkající se rizikových faktorů a opatření, která lze v takových případech přijmout.“

Odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 8 Směrnice 2014/92/EU stanoví v čl. 16 odst. 1 povinnost členských států zajistit, aby všechny úvěrové instituce nebo takový počet úvěrových institucí, který je dostatečný, nabízely spotřebitelům platební účty se základními prvky, a zajistit na svém území, aby všichni spotřebitelé měli k takovým účtům přístup, přičemž odstavec 2 téhož článku stanoví, že členské státy jsou povinny zajistit, aby spotřebitelé, kteří oprávněně pobývají v Unii, měli právo otevřít si a používat platební účet se základními prvky u úvěrových institucí, které se nacházejí na jejich území. Tím je spotřebitelům zaručeno právo na platební účet se základními prvky. Toto právo jistě naráží na omezení vyplývající z legitimního cíle, kterým je zabránit zneužití takového účtu pro účely praní peněz nebo financování terorismu, a proto musí členské státy podle čl. 16 odst. 4 směrnice 2014/92/EU zajistit, aby banky zamítly žádosti o platební účet se základními prvky vždy, když by otevření takového účtu představovalo porušení právních předpisů o předcházení praní peněz a financování terorismu stanovených ve směrnici 2015/849/EU.
- 9 Předkládající soud si klade otázku, zda otevření transakčního účtu na jméno klienta, který je na seznamu omezujících opatření OFAC, představuje porušení právních předpisů o předcházení praní peněz a financování terorismu stanovených směrnicí (EU) 2015/849, zejména pokud tato osoba nebyla nikdy nikde pravomocně odsouzena za trestný čin, pro který je na tomto seznamu uvedena, a pokud vůči ní nebyla přijata žádná omezující opatření na vnitrostátní úrovni, na úrovni Evropské unie nebo na úrovni mezinárodní organizace, jejímž členem je dotčený stát nebo Evropská unie. Cílem směrnice 2015/849/EU je totiž zabránit využívání finančního systému Unie k praní peněz a financování terorismu (článek 1), takže členské státy musí zajistit, aby praní peněz a financování terorismu bylo zakázáno (článek 2). Směrnice 2015/849/EU stanoví, že banky jsou při navazování obchodních vztahů povinny provádět ověřovací opatření (zjišťování totožnosti klientů, ověřování původu finančních prostředků a údajů o účelu a povaze obchodních transakcí), ale nikde neuvádí, že by se v této souvislosti mělo přihlížet k zařazení na seznam omezujících opatření OFAC. I kdyby skutečnost, že je osoba zapsána na takovém seznamu, představovala zvláštní okolnost odůvodňující zvýšenou ostražitost z důvodu zvýšeného rizika, není jasné, zda by takové osobě mělo být odmítnuto otevření transakčního účtu. V případě, že by otevření platebního účtu se základními prvky ve prospěch takové osoby představovalo porušení směrnice 2015/849/EU, představovalo by to následně výjimku z práva na přístup k takovému platebnímu účtu podle čl. 16 odst. 4 směrnice 2014/92/EU. V této souvislosti vyvstává otázka, zda takové pravidlo představuje porušení práva na presumpci nevinny zakotveného v článku 48 Listiny základních práv Evropské unie, a to i s ohledem na skutečnost, že v bodě 65 odůvodnění směrnice (EU) 2015/849 se uvádí, že tato směrnice respektuje právo na presumpci nevinny.

Předběžné otázky

- 10 S ohledem na výše uvedené pokládá okresní soud v Mariboru (Okrajno sodišče v Mariboru) Soudnímu dvoru Evropské unie následující předběžné otázky:
- 1) Umožňuje ustanovení čl. 16 odst. 4 směrnice 2014/92/EU členským státům požadovat po bankách, aby zamítly žádost spotřebitele o platební účet se základními prvky z důvodu, že tento spotřebitel je na seznamu OFAC – seznamu ministerstva financí Spojených států amerických, Úřadu pro kontrolu zahraničních aktiv – neboť otevření takového účtu by představovalo porušení právních předpisů o předcházení praní peněz a financování terorismu stanovených ve směrnici 2015/849/EU?
 - 2) V případě kladné odpovědi na první otázku: existuje výjimka v případě, že tento spotřebitel nebyl nikdy nikde na světě odsouzen za trestný čin, pro který je uveden na výše uvedeném seznamu, nebo pokud proti němu nebyla přijata žádná omezující opatření ze strany dotčeného členského státu, Evropské unie nebo jiné mezinárodní organizace, jejímž členem je dotčený členský stát nebo Evropská unie?
 - 3) Znamená kladná odpověď na první otázku nedodržení článku 48 Listiny základních práv Evropské unie, který stanoví právo na presumpci nevinoty?
 - 4) Znamená záporná odpověď na druhou otázku nedodržení článku 48 Listiny základních práv Evropské unie, který stanoví právo na presumpci nevinoty?